
Retssikkerhedsfonden

Årsberetning 2010

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat, blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Bestyrelsen:

Bestyrelsen består uændret af:

- Formand, fhv. professor, dr.jur. Ole Espersen
- Professor Vagn Greve
- Advokat Christian Harlang
- Fhv. Landsdommer Holger Kallehauge
- Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhjelm

Møder i bestyrelsen:

Retssikkerhedsfondens bestyrelse har i perioden fra den 1. januar 2010 til den 31. december 2010 afholdt en række møder. Møderne har blandt andet angået stillingtagen til det videre forløb med udarbejdelsen af hvidbogen, som såvel med afholdelsen af statuskonferencen afholdt på Christiansborg den 25. september 2009 i samarbejde med CEPOS. Endvidere har møderne vedrørt den daglige drift af fonden herunder fondens økonomiske udfordringer, samt overvejelser for så vidt angår fondens fremtidige projekter og virke.

Forum for Retssikkerhed:

”Forum for retssikkerhed” er etableret i fondens regi. Der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Følgende er deltagere i Forum for retssikkerhed:

- Lennart Lyng Andersen Prof.lic.jur.
- Ole Stig Andersen Tidl. direktør for Folketinget
- Jørgen Ballhausen Advokat (H)
- Flemming Balvig Prof.dr.jur.
- Hans Henrik Brydesholt Landsdommer
- Thomas Elholm prof. ph.d. cand.jur.
- Bjørn Elmquist Advokat (H)
- Hans Jørgen Engbo Fængselsinspektør
- Ole Espersen Prof.dr.jur. (formand)

- Jørgen Estrup Seniorrådgiver
- Vagn Greve Prof.lic.jur.
- Jens Vedsted Hansen Prof.dr.jur.
- Christian Harlang Advokat (H)
- Hans Hertel Prof.dr.phil.
- Kjeld Holm Biskop
- Niels Høiby Prof.dr.med.
- Thorkild Høyer Advokat (H)
- Torben Ishøy Dr.med.
- Christian Jensen Advokatfuldmægtig
- Claus Haagen Jensen Prof.
- Holger Kallehauge Fhv. landsdommer
- Marianne Kastrup Overlæge
- Ole Krarup Professor dr.jur.
- Claus Larsen Fhv. byretspræsident
- Helle Lokdam Advokat (H)
- Torben Lund, fhv. advokat, fhv. sundhedsminister
- Anker Brink Lund Prof.dr.phil.
- Brian Patrick McGuire Prof.
- Peter Pagh Prof.dr.jur.
- Ulrich Horst Petersen Cand.jur.
- Niels Pontoppidan Fhv. højesteretspræsident
- Lars Adam Rehof Seniorrådgiver, cand.jur.
- Bente Rich Speciallæge
- Jesper Ryberg Professor
- Therese Rytter Juridisk rådgiver, cand.jur.
- Jens Elo Rytter Prof. ph.d. cand.jur.
- Poul Smidt Journalist, cand.jur.
- Eva Smith Prof.dr.jur.
- Sune Skadegaard Thorsen Advokat
- Tyge Trier Advokat
- Asger Thylstrup Advokat
- Per Ole Träskmann Prof.
- Fritz Videbech Advokat
- Poul Videbech Professor dr.med. ledende overlæge
- Preben Wilhjelm Cand.mag., lic.jur.
- Mandana Zarreparvar Specialrådgiver

Møder i Forum for retssikkerhed:

Fra den 1. januar 2010 til den 31. december 2010 er der afholdt to møder i Forum for retssikkerhed henholdsvis den 18. februar og den 28. oktober. Den primære drøftelse for møderne har vedrørt udfærdigelsen af hvidbogen herunder sammensætning af bidragene fra konferencen, økonomien, samarbejdet med CEPOS og samarbejdet med forlaget, samt indsatsen i forbindelse med udgivelsen den 19. oktober 2010. Endvidere har hørings svar, der særligt har vakt Forum-medlemmernes opmærksomhed været drøftet, samt sigtet for fondens videre virke blevet belyst.

Høringer:

Retssikkerhedsfonden høres systematisk over lovforslag m.v. fra følgende ministerier:

- Justitsministeriet
- Integrationsministeriet
- Beskæftigelsesministeriet

Retssikkerhedsfonden har i 2010 udtalt sig om følgende nedenstående høringer:

- Behandling af personoplysninger i Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED)
- Sænkning af den kriminelle lavalder
- Offentlighedsloven
- Ophævelse af revisionen af logningsparagraf
- Straffen for ulovlig tvang af ansigtstildækkende beklædning
- Ændring af udlændingeloven
- To lovforslag om ændring af integrationsloven m.v.
- Lov om ændring af udlændingeloven (gebyr for at indgive ansøgninger og klager på familiesammenførings-, studie- og erhvervsområdet)

Endvidere har Retssikkerhedsfonden deltaget ved følgende arrangementer:

- Fremmøde ved arrangementet om retssikkerhed på det sociale område
- Fremmøde ved Copenhagen Anniversary Conference, "20 years of the OSCE Copenhagen Document"
- Europarådets judges, independence, efficiency and responsibilities

Høringssvarene fra 2010 samt fra tidligere år er i deres helhed at finde på hjemmesiden: <http://retssikkerheds-fonden.dk/horingssvar.html> .

Arrangementer:

Den 19. oktober 2010 blev hvidbogen om antiterrorlovgivningen '*Frihedsrettigheder tur/retur?*' sat til udgivelse. Hvidbogen var det efterfølgende udbytte samt videre opfølgning af den afholdte statuskonference om antiterrorlovgivningen af 2002 og 2006, som fandt sted den 25. november 2009 på Christiansborg, arrangeret af Retssikkerhedsfonden i samarbejde med CEPOS.

Med det umiddelbare hovedsigte at fungere som appel til regering og Folketing, således at revision af antiterrorlovgivningen måtte blive iværksat, blev bidrag fra konferencen indsamlet og yderligere tilføjet for, som en samlet helhed, at favne bredt og belyse væsentlige områder med anledning til bekymring for borgernes retssikkerhed efter indførelsen af antiterrorlovgivningen.

I bogen bliver en række central spørgsmål stillet og kommenteret. Blandt andet om opkomsten af de nye love "i sig selv kan skabe frygt for at deltage i almindelige demokratiske udfoldelser", og således være en "hæmsko for det demokrati, de angivelig er sat i verden for at beskytte", samt om "det nu også [er] et nødvendigt offer i terrorbekæmpelsens navn at udelukke en tiltalt fra at se alle relevante dokumenter i en straffesag bl.a. under påberåbelse af hensyn til "fremmede magter"? Eller at gøre brug af en advokat, hvis identitet holdes hemmelig?"

Af overordnede afsnit i bogen kan nævnes:

- I. Lovgivningen, dens tilblivelse og behovet for et eftersyn i eftertankens lys
- II. Almindelige betragtninger om risici ved indgreb i borgerlige rettigheder
- III. Områder for evaluering og anbefalinger

I bogens første del kan blandt andre fremhæves et bidrag forfattet af Prof. Vagn Greve, som blandt andet skriver: ”Terrorlovgivningen og dens gennemførelse skriger på tidsbegrænsninger og andre klausuler, så de gennemførte regler kan blive evalueret i eftertankens kølighed.”

I bogens anden del skriver Prof. dr.jur. Eva Smith under overskriften *Terrorbekæmpelse og demokrati*, at praksis viser, at princippet i en retsstat, der er, ”at enhver er uskyldig, til han er dømt ved en domstol” synes delvist at være vendt rundt således, at ”Enhver er skyldig, indtil han har bevist, at han er uskyldig”. Fhv. landsdommer Holger Kallehauge behandler emnet 'domstolskontrol' herunder ”den reelle prøvelsesmulighed i sager, hvor statens interesser er involveret”.

I bogens tredje og sidste del kan blandt andre fremhæves fire følgende bidrag: et af Prof.dr.jur Ole Espersen, der diskuterer PET's ret til dokumentudlevering; et andet bidrag af advokat dr.jur. Sysette Vinding Kruse, som, under overskriften *Den tiltaltes og hans forsvarers forringede retsstilling*, fremhæver væsentlige retsikkerhedsmæssige problematikker for så vidt angår aktindsigt. Herefter behandler professor ph.d. Thomas Elholm i sit bidrag sortlistning (FN's og EU's sanktionslister) og endelig et bidrag af advokat Asger Thylstrup, som diskuterer emnet om advokater med skjult identitet i straffeprocessen.

Økonomisk støtte fra fonde og private:

I forbindelse med udfærdigelsen af hvidbogen modtog fonden økonomisk støtte fra følgende:

- Politiken-Fonden,
- Jyllands-Postens Fond,
- Hermod Lannungs Fond.

Tidligere årsberetninger kan læses på <http://retssikkerheds-fonden.dk/>

Ole Espersen
Formand